

Nr 21.

Ankom till riksdagens kansli den 23 mars 1920 kl. $\frac{1}{2}$ 2 e. m.

Konstitutionsutskottets utlåtande i anledning av väckt motion om ändring av vissa paragrafer i riksdagsordningen.

Närvarande: Herrar Larsson i Västerås, Clason, Schlyter, Hellberg, Johansson i Kälkebo*, K. J. Ekman, Thulin, Ljunggren, Vindahl, Larsén, Janson i Kungsör, Zander, Hansson i Gårda, Leander, Persson i Tofta, Nilsson i Antnäs*, Andersson i Igelboda och Persson i Fritorp*.

*Ej närvarande vid utlåtandets justering.

I en inom första kammaren väckt, till konstitutionsutskottet hänvisad motion nr 2 har herr *Karl Johan Ekman* yrkat »att riksdagen ville — utan rubbning i övrigt av grunderna för första kammarens sammansättning, sådana dessa numera blivit genom den nya författningsreformen gestaltade — för sin del antaga till vidare grundlagsenlig behandling bestämmelser, som vederbörande utskott torde närmare formulera, av innehåll, att första kammarens ledamotsantal ökas från 150 till 170 samt att de sålunda nytillkomna 20 ledamöterna utses av Kungl. Maj:t bland kunniga, erfarna, redliga och allmänt aktade män eller kvinnor, som minst tio år varit verksamma i det allmännas tjänst såsom innehavare av tjänstebefattning eller förtroendeuppdrag inom stat, kyrka eller kommun och i övrigt äro till kammaren valbara, sålunda att två representanter utses för universitet, akademier och högskolor, två för svenska kyrkans prästerskap, två för de allmänna läroverken och folkskolorna, två för rikets domstolar, två för förvaltande verk och myndigheter, två för rikets försvarsväsende, två för näringsgrenar tillhörande industri och hantverk, två för näringsgrenar tillhörande handel, sjöfart och samfärdsel, två för det större och mindre jordbruket samt därmed likställda näringsfång och två för samhällsgynnande verksamhet i övrigt.»

Med avseende å de skäl, som motionären åberopat för sin hemställan, får utskottet hänvisa till motionen.

Enär det av motionären framlagda förslaget avser att i visst avseende ändra första kammarens sammansättning och sålunda rubba en av grundvalarne i den författningsreform, om vilken uppgörelse träffades vid 1918 års urtima riksdag, och då denna författningsreform ännu ej i alla delar är genomförd, får utskottet hemställa, *Utskottets yttrande.*

att förevarande motion icke måtte till någon riksdagens åtgärd föranleda.

Stockholm den 23 mars 1920.

På konstitutionsutskottets vägnar:

VIKTOR LARSSON.

Reservation

av herr *Ekman, Karl Johan*, som anför:

Att förstakammarproblemet i vårt land icke vunnit en tillfredsställande slutgiltig lösning erkännes från olika håll. Så t. ex. yttrade vid debatten i andra kammaren den 24 maj 1919 dåvarande chefen för justitiedepartementet, statsrådet Eliel Löfgren bland annat följande: »På en viktig punkt — den rör första kammarens bildande — ber jag emellertid som min mening få säga, att frågans lösning med fog kan sägas lida av en viss svaghet i sammanfogningen, den svaghet, som plägar karaktärisera de fall, när en ny klut sättes på ett gammalt kläde. — — — Vad man beträffande förstakammarproblemet nu kunnat göra har varit att bevara möjligheten för framtiden att, därest man kan komma fram till en bättre lösning, vidtaga densamma utan att vara prejudicerad av nu fattade beslut. Och både från regeringshåll och i utskottet har också konstaterats, att inga hinder därför finnas. Man kan sålunda hoppas, att förstakammarproblemet med det snaraste får upptagas på allvar».

I förevarande motion har jag framlagt ett utarbetat förslag till lös-

ning av den föreliggande frågan i en viss bestämd riktning. Det må dock villigt erkännas, att även andra lösningar kunna tänkas. Då emellertid tillräcklig anslutning till någon sådan lösning från samtliga förefintliga politiska riktningar i vårt land icke så snart efter 1918 års uppgörelse i författningsfrågan torde vara att påräkna, lärer någon utsikt icke förefinnas att nu ernå positivt resultat. Jag finner mig därför föranledd att tills vidare begränsa mig därhän att föreslå,

att riksdagen ville i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla, det täcktes Kungl. Maj:t låta utreda, huruvida icke — utan rubbning i övrigt av grunderna för första kammarens sammansättning, sådana dessa numera blivit genom den nya författningsreformen gestaltade — en sådan ombildning av första kammaren må kunna äga rum, att säkerhet vinnes för att den högre sakkunskapen på samhällslivets viktigare områden blir allsidigt och på ett mera stadigvarande och självständigt sätt än genom växlande val är möjligt i erforderlig omfattning företrädd, ävensom för riksdagen framlägga det förslag, vartill utredningen kan föranleda.
